

Status	Datum vergadering Gedeputeerde Staten	Eindtermijn
Openbaar	13 mei 2025	n.v.t.

Onderwerp

Vaststellen Natura 2000-beheerplan Nieuwkoopse Plassen en De Haeck 2025 - 2031

Advies

1. Vast te stellen het Ontwerp Natura 2000-beheerplan Nieuwkoopse Plassen & De Haeck.
2. Vast te stellen de GS-brief aan Provinciale Staten over het vaststellen van het Ontwerp Natura 2000-beheerplan Nieuwkoopse Plassen & De Haeck.
3. Vast te stellen de brief aan GS van Utrecht om in te stemmen met het Ontwerp beheerplan.
4. Te bepalen dat het besluit tot Vaststellen Natura 2000-beheerplan Nieuwkoopse Plassen en De Haeck 2025 - 2031 door middel van bijgevoegde publicatietekst bekend gemaakt wordt in het Provinciaal Blad.
5. Vast te stellen de publiekssamenvatting inzake de vaststelling van het Ontwerp Natura 2000-beheerplan Nieuwkoopse Plassen & De Haeck.

Besluit GS

Vastgesteld met een machtiging voor de portefeuillehouder om in de brief aan PS:

- Op te nemen dat dit een stikstofgevoelig gebied is;
- In de laatste alinea in plaats van een aantal vergunningsverplichte activiteiten te noemen, bijvoorbeeld verschillende categorieën te benoemen of het bij een brede omschrijving te houden waaruit kan worden afgeleid wat voor soort activiteiten hieronder vallen.

Bijlagen

1. GS brief aan PS over de vaststelling Ontwerp Natura 2000-beheerplan Nieuwkoopse Plassen & De Haeck 2025 - 2031
2. GS brief aan GS van Utrecht Instemmingsverzoek Ontwerp Natura 2000-beheerplan Nieuwkoopse Plassen & De Haeck 2025 - 2031
3. GS-besluit Vaststelling Ontwerp Natura 2000-beheerplan Nieuwkoopse Plassen & De Haeck 2025 - 2031
4. Ontwerp Natura 2000-beheerplan Nieuwkoopse Plassen & De Haeck 2025 – 2031
5. Voortoets huidig gebruik Nieuwkoopse Plassen & De Haeck
6. Namenkaart plassengebied
7. Habitattypenkaarten Nieuwkoopse Plassen & De Haeck

1 Toelichting voor het College

Beheerplannen:

In de Natura 2000-beheerplannen is per Natura 2000-gebied uitgewerkt hoe Natura 2000 doelen er op dat moment voor staan, en welke maatregelen (in het gebied) nodig zijn om de doelen te bereiken. Het opstellen van Natura 2000-beheerplannen is een wettelijke taak van Gedeputeerde Staten op grond van de Omgevingswet (artikel 3.8 lid 3 en 3.9 lid 3).

De Natura 2000-beheerplannen zijn gebaseerd op de best beschikbare data en monitoringsgegevens. Er zijn echter verschillende redenen waarom de data soms niet heel recent zijn:

- Een volledige monitoringscyclus duurt op dit moment 12 jaar (sommige data worden elke 3 of elke 6 jaar verzameld);
- Verwerken van data tot (statistisch onderbouwde) trends door SOVON en CBS kost veel tijd;
- Het opstellen van het beheerplan heeft een redelijk lange doorlooptijd door uitgebreide afstemming en doorlopen procedures.

Het beheerplan geeft ook duidelijkheid over de ruimte die er is voor bepaalde activiteiten (huidig gebruik) en economische ontwikkelingen. In het beheerplan is getoetst welke activiteiten zonder vergunning doorgang kunnen vinden. Er zijn geen vrijstellingen van de vergunningplicht opgenomen.

Voor elke nieuwe of veranderende activiteit dient er een voortoets, passende beoordeling of ADC¹-toets te zijn gemaakt (artikel 11.21 Bal). In het beheerplan is aangegeven welke activiteiten, op basis van de voortoets, zijn vrijgesteld of daarvoor een passende beoordeling moet worden uitgevoerd. Deze voortoets is door Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) gecontroleerd en beoordeeld.

Het beheerplan vormt (mede) het toetsingskader voor vergunningverlening. Wanneer er niet op tijd een nieuw beheerplan kan worden vastgesteld, kan dat problemen opleveren met vergunningverlening (omdat de beoordeling wordt gebaseerd op verouderde informatie) en in sommige gevallen met de uitvoering van maatregelen (omdat daarvoor de onderbouwing ontbreekt).

De Provincie Zuid-Holland is bezig met het actualiseren van de twaalf Natura 2000 beheerplannen van de gebieden waarvan zij voortouwnemer is. Voor de negen overige gebieden (behalve de Biesbosch die onlangs is verlengd door de provincie Noord-Brabant) wordt het beheerplan opgesteld door een andere voortouwnemer. De komende twee jaar zullen deze beheerplannen voor besluitvorming voorgelegd worden aan Gedeputeerde Staten en ter informatie worden aangeboden aan Provinciale Staten. Het Natura 2000-beheerplan Nieuwkoopse Plassen & De Haeck is de tweede in de reeks. De Provincie Zuid-Holland is voor dit gebied voortouwnemer. Eerder is voor Coepelduynen het Natura 2000-beheerplan (in ontwerp) vastgesteld.

Nieuwkoopse Plassen & De Haeck

Nieuwkoopse Plassen & De Haeck is een bijzonder natuurgebied en als Habitatrichtlijngebied en Vogelrichtlijngebied aangewezen. Nieuwkoopse Plassen & De Haeck is één van de belangrijkste gebieden van Nederland voor de habitattypen Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, Vochtige heiden (laagveengebied), Blauwgraslanden, Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)

¹ ADC is een toets voor projecten van groot openbaar belang waarbij significant negatieve effecten op natuurdoelen optreden die worden gecompenseerd. Hierbij moet worden gekeken naar Alternatieven (A), moet er een Dwingende reden van openbaar belang zijn (D) en moet worden gecompenseerd (C).

en Hoogveenbossen. Het is zelfs één van de drie gebieden met de grootste oppervlakte Vochtige heiden (laagveengebied), Blauwgraslanden en Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) in Nederland.

Nieuwkoopse Plassen & De Haeck is vrijwel geheel aangewezen als Vogel- en Habitatrichtlijngebied. Uitzondering vormt het gebied Schraallanden langs de Meije (gelegen in provincie Utrecht), dat alleen is aangewezen als Habitatrichtlijngebied. Het gehele gebied heeft een oppervlak van 2008 ha.

Nieuwkoopse Plassen & De Haeck maken deel uit van het Hollands-Utrechts laagveengebied dat is ontstaan na afgraving van een deel van het veen. Binnen het gebied is een opeenvolging van verschillende stadia van verlanding aanwezig vanuit open water met kranswiervegetaties, een moerasgebied met rietkraggen, (schraal)graslanden, overgangsvveen, moerasheide, legakkers, petgaten en broekbos. In deelgebied Schraallanden langs de Meije komt nog een relatief groot oppervlak blauwgrasland voor.

De Meijegraslanden, gelegen ten zuiden van het Plassen- en moerasgebied, bestaan inmiddels voor ongeveer de helft uit natuurgrasland, wat voor een deel gehooïd wordt (mede om de mestbelasting uit het agrarische verleden te doen afnemen, maar ook om verruiging tegen te gaan) en deels extensief beweïd voor fauna (waaronder Noordse woelmuis). De overige percelen bestaan uit regulier gebruikte agrarische percelen. Recent is een NNN-realisatieproject in de Meijegraslanden afgerond. In Polder Westveen en rondom de Schraallanden langs de Meije worden ook nog NNN-realisatieprojecten uitgevoerd.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag exclusief BTW	: € 0,00
Programma	: Ambitie 5 - Versterken natuur in Zuid-Holland
Financiële risico's	: Er zijn geen financiële risico's.

Juridisch kader

Tegen het besluit tot vaststelling van de beheerplannen kan een zienswijze worden ingediend bij de provincie Zuid-Holland. Na de behandeling van de zienswijzen is beroep bij de Rechtbank Den Haag mogelijk. Een eventueel beroep kan zich alleen richten tegen besluiten voor zover gericht op rechtsgevolgen. In het geval van de Natura 2000-beheerplannen is dat alleen het geval wanneer vrijstellingen van vergunningplicht zijn opgenomen, dat is in dit beheerplan niet het geval.

2 Voorafgaande besluitvorming

Het Aanwijzingsbesluit is vastgesteld door de toenmalige Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie op 25 november 2013. Hierin is de begrenzing van het gebied opgenomen en is aangegeven voor welke typen natuur (habitattypen, habitatsoorten en vogelsoorten) Nieuwkoopse Plassen & De Haeck belangrijk is. Op 22 november 2022 zijn er door de Minister van Natuur & Stikstof doelen toegevoegd in het Wijzigingsbesluit aanwezige waarden. Op 1 juli 2015 hebben Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland het beheerplan Nieuwkoopse Plassen & De Haeck 2015-2021 vastgesteld, met instemming van Gedeputeerde Staten van provincie Utrecht. Op 20 april 2021 is dat beheerplan met maximaal vier jaar verlengd, tot 1 juli 2025.

Nieuwkoopse Plassen & De Haeck is een Natura 2000-gebied met stikstofgevoelige doelen. In dat kader is de natuurdoelanalyse van Nieuwkoopse Plassen & De Haeck opgesteld welke op 6 december 2021 is aangeboden aan Provinciale Staten. De uitkomsten van de natuurdoelanalyse, het advies van de Ecologische Autoriteit en aanvullend verzamelde (monitorings)gegevens zijn gebruikt bij het opstellen van dit beheerplan.

3 Proces

Dit huidige Natura 2000-beheerplan wordt (op grond van artikel 3.8 Omgevingswet) vastgesteld door Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland in de rol van bevoegd gezag.

De procedure is als volgt:

- Het bevoegd gezag stelt eerst een Ontwerp Beheerplan Nieuwkoopse Plassen & De Haeck 2025-2031 vast. Provinciale Staten worden hierover geïnformeerd door middel van een GS-brief (zie bijlage);
- Gedeputeerde Staten van Utrecht stemmen daarmee in;
- Het Ontwerpbesluit wordt vervolgens ter inzage gelegd, waarbij iedereen een zienswijze kan indienen. Het bevoegd gezag beoordeelt deze zienswijzen en past het plan hierop al dan niet aan;
- Vervolgens stelt het bevoegd gezag (Provincie Zuid-Holland) het plan definitief vast, met instemming van Gedeputeerde Staten van provincie Utrecht;
- Daarna bestaat voor belanghebbenden de mogelijkheid tegen het plan in beroep te gaan. Dat beroep kan alleen betrekking hebben op besluiten gericht op rechtsgevolgen (vrijstellingen van vergunningplicht). Een beroep kan leiden tot de aanpassing van het plan.

4 Participatie en rolneming

Dit beheerplan is opgesteld door de provincie Zuid-Holland in samenwerking met Arcadis en er zijn relevante gebiedspartijen betrokken door deel uit te maken van de begeleidingscommissie of de adviesgroep. Tijdens meerdere overleggen met beide groepen was gelegenheid voor de betrokken partijen om hun belangen in te brengen, input te leveren en vragen te stellen.

Begeleidingscommissie:

- Natuurmonumenten
- Staatsbosbeheer
- Gemeente Nieuwkoop
- Gemeente Woerden
- Gemeente Alphen a/d Rijn
- Hoogheemraadschap van Rijnland
- Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden
- Hoogheemraadschap Amstel, Gooi & Vecht/Waternet
- Gebruikersbelang Plassengebied Nieuwkoop
- Vereniging van Grond- en Watereigenaren in en rondom het Nieuwkoopse Plassengebied
- Vertegenwoordigers van vissers, rietsnijders, schaatser
- Verenigde ondernemers Nieuwkoop
- LTO

Adviesgroep/overige betrokkenen

- Omgevingsdienst Haaglanden
- Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid
- Provincie Utrecht
- ZHPLG

Binnen de provincie zijn verschillende afdelingen en programma's betrokken bij de totstandkoming van dit beheerplan, waaronder Monitoring, Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ) en Omgevingsdienst Haaglanden (ODH). Hierbij zijn de wettelijke kaders voor participatie gevolgd met als doel te komen tot een door de omgeving gedragen beheerplan.

Hieronder zijn per beleidsveld de relevante punten uit het beheerplan beschreven:

Ruimtelijke ordening

Het gebied maakt onderdeel uit van het Natuurnetwerk Nederland. Het ruimtelijk beleid zoals uitgewerkt in het provinciale Omgevingsbeleid, de ruimtelijke koers en de gemeentelijke bestemmingsplannen draagt bij aan de instandhoudingsdoelen.

Water/KRW

Nieuwkoopse Plassen & De Haeck zijn een KRW-waterlichaam. Hiervoor gelden specifieke doelen ten aanzien van chemie en ecologie. Op veel punten (biologische en ecologische toestand) voldoen de Nieuwkoopse Plassen aan de KRW-doelen. Alleen de chemische toestand voldoet niet, wat overigens voor alle KRW-waterlichamen binnen het beheergebied van Hoogheemraadschap van Rijnland geldt. In de vorige KRW-perioden zijn diverse (succesvolle) maatregelen genomen om de inlaatbehoefte van het gebied te beperken en de waterkwaliteit te verbeteren. Ook in deze beheerplanperiode worden nog maatregelen genomen om de waterkwaliteit verder te optimaliseren. Hierbij werken hebben de waterschappen en de provincie goed samen.

Landbouw

Binnen de begrenzing liggen percelen die nog in agrarisch gebruik zijn, zowel in deelgebied Meijegraslanden als in Westveen. Net als overal in de veenweidegebieden zijn de opgaven voor de agrariërs groot. In dit beheerplan zijn geen maatregelen opgenomen die direct gevolgen hebben voor het agrarisch gebruik. In het kader van de gebiedsprocessen die lopen vanuit ZHPLG en UPLG (prov. Utrecht) wordt onderzocht hoe natuur en landbouw in de toekomst duurzaam kunnen samengaan.

ZHPLG

Nieuwkoopse Plassen & De Haeck valt onder het ZHPLG kerngebied veenweiden, en binnen het deelgebied Nieuwkoopse Plassen en omgeving. Uit het beheerplan komen knelpunten naar voren die samenhangen met functies in de omgeving, zoals waterkwaliteit, verzuring, vermessing en verdroging. Deze knelpunten kunnen niet allemaal binnen dit beheerplan worden opgelost, maar de uitkomsten van het ZHPLG gebiedsproces zullen substantieel bijdragen aan het oplossen of verminderen ervan. Hiervoor wordt goed samengewerkt met de ZHPLG-collega's en de Utrechtse collega's.

Recreatie

Het gebied is zeer beperkt toegankelijk voor voetgangers en fietsers. De meeste recreatie in het gebied vindt dan ook varend plaats. Vaarrecreatie is gezoneerd en alleen toegestaan voor bepaalde typen vaartuigen op gemarkeerde routes. Alle vaartuigen moeten in het bezit zijn van een vaarvergunning van gemeente Nieuwkoop. Op die manier kunnen alle varende recreanten geïnformeerd worden over de regels. Ook de verhuurbedrijven geven routes en regels mee. Verder is er een klein strand met zwemmogelijkheden en wordt er in strenge winters geschaatst. Recreatief (motor)verkeer was voorheen een knelpunt op de smalle en kronkelige Meije vanwege verkeersveiligheid. Inmiddels is de toegang voor motoren in het weekend en op feestdagen beperkt. In het beheerplan zijn geen maatregelen opgenomen die de recreatiemogelijkheden beïnvloeden.

5 Communicatiestrategie

Het Ontwerp Beheerplan wordt onder de Omgevingswet gepubliceerd in het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Van het besluit en de publicatie hiervan in het DSO wordt een mededeling gepubliceerd in het provinciaal blad. Particuliere eigenaren en de omgeving worden geïnformeerd over de ter inzage legging door middel van een informatieavond. Partijen die direct betrokken zijn bij het opstellen van het beheerplan worden persoonlijk geïnformeerd.